ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **L. K.**, zastoupen Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje,** se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2017, čj. KUJCK 77910/2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 10. 2017, čj. 53 A 11/2017-16,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 10. 2017, čj. 53 A 11/2017-16, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobou podanou u krajského soudu dne 4. 9. 2017 se žalobce domáhal, aby krajský soud zrušil výše uvedené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím ze dne 22. 6. 2017 žalovaný zamítl jako opožděné odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Jindřichův Hradec, odboru dopravy, ze dne 16. 3. 2017, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

[2] Žalobce současně s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek (dále jen „SOP“), který je splatný jejím podáním. Krajský soud proto vydal dne 18. 9. 2017 usnesení s výzvou k zaplacení SOP ve výši 3 000 Kč do 7 dnů od doručení tohoto usnesení. Uvedl, že nebude-li SOP ve lhůtě zaplacen, soud řízení zastaví. Dále žalobce poučil, že má-li za to, že jsou u

něj splněny podmínky pro osvobození od SOP, může požádat o osvobození od jeho placení. Usnesení bylo žalobci doručeno dne 21. 9. 2017.

[3] Žalobce ve stanovené lhůtě ani později do dne 16. 10. 2017 SOP nezaplatil a ani nepožádal o osvobození od jeho placení.

[4] Usnesením ze dne 16. 10. 2017 krajský soud řízení o žalobě zastavil. Téhož dne bylo usnesení doručeno žalobci.

[5] Žalobce obratem v témže dni podal u krajského soudu žádost o osvobození od SOP, protože nemá finanční prostředky ani majetek větší hodnoty a již platil odměnu advokátovi. Navrhl, aby krajský soud zrušil své usnesení o zastavení řízení a zaslal mu formulář k žádosti o osvobození od SOP. Dne 18. 10. 2017 zaplatila Motoristická vzájemná pojišťovna, družstvo, za žalobce SOP ve výši 3 000 Kč.

[6] Krajský soud usnesení o zastavení řízení ze dne 16. 10. 2017 nezrušil. Jeho dalším úkonem v řízení bylo vydání usnesení ze dne 19. 10. 2017, kterým zamítl žádost žalobce o osvobození od SOP. Téhož dne vydal také usnesení o tom, že žalobci se vrací zaplacený SOP ve výši 3 000 Kč. Žádné další úkony krajský soud v řízení neučinil.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. Uvedl, že dne 16. 10. 2017 podal u krajského soudu žádost o osvobození od SOP a navrhl, aby usnesení o zastavení řízení bylo zrušeno. Krajský soud však v rozporu s ustálenou judikaturou usnesení o zastavení řízení nezrušil a postupoval tak, že zamítl žádost stěžovatele o osvobození od SOP, aniž jej obeslal formulářem k žádosti o osvobození od SOP.

[8] Usnesení o neosvobození od SOP krajský soud zdůvodnil tak, že podaná žádost byla účelová a zneužívající práva žalobce podle § 36 odst. 3 s. ř. s.; jejím skutečným cílem bylo prodloužení lhůty k úhradě SOP, což dokazuje také to, že dne 18. 10. 2017 byl SOP zaplacen. Dále krajský soud poukázal na *„komplexní procesní strategii přestupců využívajících tzv. pojišťoven proti pokutám“*, jejíž součástí je rovněž advokát zastupující stěžovatele v této věci, a vyjmenoval několik řízení, v nichž zástupce postupoval zcela stejným způsobem. Stěžovatel a jeho zástupce považují posouzení krajského soudu za nepravdivé, hrubě urážející a nepodložené. Dále si vyhledali, že rozhodující samosoudkyně JUDr. Věra Balejová byla prokurátorkou v období nesvobody, proto je podle nich připravena chovat se způsobem neslučitelným se základními zásadami právního státu.

[9] Vzhledem k uvedenému stěžovatel uplatnil námitku zmatečnosti řízení, protože ve věci rozhodovala vyloučená samosoudkyně. Důvody podjatosti zjistil dne 20. 10. 2017; zakládají se na nestandardním poměru rozhodující samosoudkyně k zástupci stěžovatele.

[10] Stěžovatel navrhl, aby NSS napadené usnesení o zastavení řízení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[11] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] V případě kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení přichází v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., pod který spadá také vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (viz rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS). NSS se tak nejprve zabýval kasační námitkou, že ve věci rozhodovala vyloučená soudkyně.

[14] O totožné námitce podjatosti vůči soudkyni JUDr. Balejové, dokonce založené na odůvodnění téhož usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu stěžovatele na osvobození od SOP, NSS rozhodoval v usnesení ze dne 31. 5. 2018, čj. Nao 324/2017-58, ve kterém konstatoval: *„Podstatou námitky podjatosti je závěr soudkyně o tom, že krajský soud považuje Mgr. Václava Voříška „za pouhý další článek v komplexní procesní strategii přestupců využívajících služeb tzv. pojišťoven proti pokutám“, které bylo uvedeno v písemném odůvodnění usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. října 2017, č. j. 53 A 11/2017 - 23.* [...] *Nejvyšší správní soud uvádí, že namítaný závěr nebyl v předmětném procesním usnesení vyřčen bezdůvodně, nýbrž v kontextu pětistránkového odůvodnění zneužití práva a je podpořen řadou odkazů na konkrétní řízení u krajských soudů, v nichž jako zástupce vystupoval mj. advokát Mgr. Václav Voříšek a jeho prostřednictvím opakovaně docházelo k obstrukčnímu a účelovému procesnímu postupu. V rámci tohoto odůvodnění napadený výrok není „útokem“ na osobu advokáta, jak o tom v námitce podjatosti hovoří žalobce a Mgr. Václav Voříšek, nýbrž popisem a hodnocením procesní strategie, kterou jmenovaný advokát při zastupování svých klientů zcela prokazatelně a nikoliv ojediněle volí.“* NSS tedy neshledává důvody podjatosti rozhodující soudkyně. Kasační námitka zmatečnosti řízení před krajským soudem není důvodná.

[15] Stěžovatel dále namítal, že krajský soud byl povinen zrušit napadené usnesení o zastavení řízení, protože stěžovatel v tentýž den, kdy jej krajský soud vydal a doručil stěžovateli, požádal o osvobození od SOP.

[16] Podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném do 29. 9. 2017 (tj. před účinností novely č. 296/2017 Sb.) platilo, že [n]*ebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.* Podle odst. 7 [u]*snesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení. Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.* Podle přechodných ustanovení v čl. VI. novely č. 296/2017 Sb., která změnila znění § 9 zákona o soudních poplatcích, [n]*a řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 549/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti.*

[17] Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení SOP nabývá právní moci dnem, kdy bylo doručeno účastníkům, a to uplynutím posledního okamžiku tohoto dne (srov. rozsudky NSS ze dne 17. 4. 2008, čj. 5 Afs 1/2007-172, č. 2328/2011 Sb. NSS, ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 As 74/2011-251, č. 2410/2011 Sb. NSS).

[18] Z rozsudku NSS ze dne 22. 10. 2008, čj. 1 As 31/2008-41, plyne, že pokud žalobce doručí krajskému soudu návrh na osvobození od SOP předtím, než usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení SOP nabylo právní moci, aplikuje se obdobně § 9 odst. 7 věta první zákona o SOP; krajský soud proto musí usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení SOP zrušit a rozhodnout o návrhu na osvobození od jeho placení. Pokud by krajský soud svým rozhodnutím osvobození od SOP nepřiznal, musí znovu vyzvat žalobce k jeho zaplacení a poskytnout mu k tomu novou lhůtu; stejně tak musí žalobce řádně poučit ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o SOP (srov. též rozsudek NSS ze dne 26. 1. 2006, čj. 1 As 27/2005-87).

[19] Citované judikatorní závěry se podle NSS musí uplatnit i tehdy, považuje-li krajský soud podání žádosti o osvobození od SOP za účelové. Taková skutečnost nemůže být důvodem pro to, aby se krajský soud odchýlil od výše popsaného procesního postupu (tedy že je třeba zrušit usnesení o zastavení řízení a o žádosti rozhodnout). Otázka důvodnosti (resp. účelovosti) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků souvisí až s posouzením samotné žádosti. Novela zákona o SOP č. 296/2017 Sb., účinná od 30. 9. 2017, uvedený benevolentní přístup k poplatkové povinnosti zapovídá, avšak v řízeních zahájených přede dnem její účinnosti je třeba postupovat dle dosavadní právní úpravy tak, jak byla vyložena relevantní judikaturou.

[20] Z obsahu soudního spisu plyne, že stěžovatel doručil krajskému soudu svou žádost o osvobození od SOP ve stejný den, kdy mu bylo doručeno napadené usnesení o zastavení řízení. Žádost tedy byla doručena před okamžikem nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení. Za této situace měl krajský soud usnesení zrušit postupem dle § 9 odst. 7 zákona o SOP a pokračovat v řízení; vydáním napadeného usnesení nemohlo být řízení o žalobě stěžovatele pravomocně skončeno. Původně stanovená lhůta k zaplacení SOP byla zkonzumována podáním žádosti stěžovatele o osvobození od SOP (což platí bez ohledu na to, zda se jednalo o obstrukční záměr stěžovatele, anebo nezamýšlený efekt jeho postupu).

[21] S ohledem na výše uvedené nelze než konstatovat, že kasační námitka nezákonnosti napadeného usnesení o zastavení řízení je důvodná.

[22] Ačkoliv krajský soud v důsledku mylného právního názoru nesprávně vydal usnesení o zastavení řízení, považuje NSS za vhodné podotknout, že příčinou jeho, byť nesprávného postupu, bylo v prvé řadě nikoli běžné jednání zástupce stěžovatele.

[23] NSS je totiž s ohledem na okolnosti projednávané věci a obsah podání stěžovatele vyhotovených jeho zástupcem nucen konstatovat, že „procesní strategie“ zástupce stěžovatele, kterou používá v mnohých soudních řízeních (za všechny případy viz opětovně usnesení NSS čj. Nao 324/2017-58), se mnohdy pohybuje na samé hranici zneužívání práv. V této věci zástupce stěžovatele v žalobě např. nepravdivě uvedl, že SOP byl zaplacen (viz první strana žaloby, kde je uvedeno: „*SOP uhrazen bezhotovostně na účet*

pokračování

soudu pod VS 10024“). Následně, bezprostředně po doručení usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení SOP, však podal žádost o osvobození od SOP a dva dny poté byla na účet soudu připsána částka odpovídající SOP, kterou uhradila Vzájemná motoristická pojišťovna, družstvo. Tyto okolnosti placení SOP lze jistě označit přinejmenším jako poněkud zvláštní. Vzhledem k těmto okolnostem a způsobu argumentace zástupce stěžovatele bohužel nezbývá NSS, než připomenout, že advokát je povinen jednat při výkonu advokacie čestně, svědomitě, má dodržovat pravidla profesionální etiky a nesnižovat důstojnost advokátního stavu (viz § 16 a § 17 zákona o advokacii).

[24] V souladu s rozsudkem NSS ze dne 28. 11. 2018, čj. 8 As 64/2018-44, dále k požadavku na anonymizaci rozhodnutí ve věci NSS odkazuje na usnesení NSS ze dne 30. 3. 2017, čj. Nao 118/2017-145. Zveřejňování a anonymizace rozhodnutí tohoto soudu se řídí § 129 a násl. Směrnice č. 3/2017, Kancelářský a spisový řád Nejvyššího správního soudu, účinné od 1. 7. 2017. Podle § 130 odst. 2 při anonymizaci nahradí kancelář v záhlaví rozhodnutí u fyzických osob jména a příjmení iniciálami; ostatní údaje týkající se těchto osob zcela smaže. V odůvodnění nahradí veškeré anonymizaci podléhající údaje u fyzických osob iniciálami, případně jinými vhodnými zkratkami, které znemožní jejich ztotožnění. Z uvedeného plyne, že jméno ani adresa žalobce nejsou v anonymizované verzi rozhodnutí zveřejňovány. Iniciály žalobce nejsou podle NSS v daném případě údajem, podle kterého by bylo možné žalobce identifikovat, a proto není důvodu, aby nebyly zveřejněny. Jak již NSS judikoval (srov. např. rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2012, čj. 9 Ans 5/2012-29), jméno a příjmení advokáta jsou na základě zvláštního právního předpisu zapsána ve veřejně přístupném seznamu. Pokud jsou uvedena v souvislosti s jeho působností, pro kterou byla do veřejně přístupného seznamu zapsána (zde v souvislosti s výkonem advokacie a zastupováním klienta před soudem), nejedná se bez dalšího o chráněné údaje, které by bylo nezbytné anonymizovat. Tím spíše takovým údajem není sídlo advokáta, které je již ze své povahy údajem veřejným. S ohledem na výše uvedené dospěl NSS k závěru, že způsob, jakým NSS standardně zveřejňuje anonymizované verze svých rozhodnutí, neporušuje ani v této věci právo na ochranu osobních údajů či soukromí žalobce anebo Mgr. Václava Voříška.

[25] Závěrem NSS poznamenává, že se nemohl zabývat námitkami směřujícími proti usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od SOP, protože uvedené usnesení nebylo předmětem tohoto řízení o kasační stížnosti. Pokud stěžovatel nesouhlasil s posouzením jeho žádosti o osvobození od SOP, mohl a měl takové námitky uplatnit v kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od SOP.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným NSS ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu